

ఆంధ్రప్రదేశ్

అరుణాచల్ ప్రదేశ్

మహారాష్ట్ర

హర్యానా

జనవరి:

- కేరళలోని కన్నూర్ యూనివర్సిటీలో మూడు రోజుల పాటు 69వ ఇండియన్ హిస్టరీ కాంగ్రెస్ (ఐహెచ్పీ) జరిగింది. ఐహెచ్పీ అధ్యక్షుడు డా.కె.ఎన్.ఫణిక్కర్, ప్రొఫెసర్ రొమెల్లా థాపర్, ప్రొఫెసర్ ఇప్రాన్ హబీబ్ తదితర చరిత్రకారులు ఈ సదస్సులో పాల్గొన్నారు.
- సుప్రీంకోర్ట్, హైకోర్ట్ న్యాయమూర్తుల వేతనాలు పెంచాలని కేంద్ర మంత్రివర్గం నిర్ణయించింది. పెరుగుతున్న వేతనాల ప్రకారం సుప్రీం కోర్ట్ ప్రధాన న్యాయమూర్తికి నెలకు ప్రస్తుతమున్న రూ.33 వేల నుంచి లక్ష రూపాయలు, హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తికి రూ. 26 వేల నుంచి రూ.90 వేల వరకు పెరుగుతుంది. సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తికి నెలకు రూ.90,000, హైకోర్టు న్యాయమూర్తికి రూ.80,000 వేతనం లభిస్తుంది.
- నేషనల్ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ ప్లానింగ్ అండ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ '2007-08 అభివృద్ధి సూచిక' ప్రకారం ప్రాథమిక విద్యలో పుదుచ్చేరి ప్రథమ స్థానంలో ఉంది. కేరళది రెండో స్థానం. మూడు, నాలుగు స్థానాల్లో లక్షద్వీప్, ఢిల్లీలున్నాయి.
- నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ అధ్యక్షుడు ఒమర్ అబ్దుల్లా (38) జమ్మూ కాశ్మీర్ 11వ ముఖ్యమంత్రిగా ప్రమాణ స్వీకారం చేశారు. కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన తారాచంద్ ఉపముఖ్యమంత్రి అయ్యారు. డిసెంబర్ లో జరిగిన ఎన్నికల్లో శాసనసభలోని 87 స్థానాల్లో నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ 28, కాంగ్రెస్ కు 17 స్థానాలు దక్కాయి. దీంతో ఇరు పార్టీలు కలిసి ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేశాయి.
- చెన్నైలో జరిగిన ఏడో ప్రవాస భారతీయ దివస్ లో పాల్గొన్న ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ ఓవర్సీస్ సిటీజన్ షిప్ ఆఫ్ ఇండియా- ఒ.సి.ఐ. (ప్రవాస భారతీయ పౌరసత్వం) పేరుతో గుర్తింపు కార్డులు జారీ చేస్తామన్నారు. ఈ గుర్తింపు కార్డు ఉన్న ప్రవాస భారతీయులు (డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్లు వంటి నిపుణులు) దేశంలో కూడా ప్రాక్టీసు చేసుకోవచ్చు.

ఒమర్ అబ్దుల్లా

- ముంబైపై ఉగ్రవాదుల దాడుల అనంతరం మొదటిసారిగా అంతర్గత భద్రతపై 6న న్యూఢిల్లీలో ముఖ్యమంత్రిల సమావేశం జరిగింది.
- ఇక నుంచి జనవరి 24ను జాతీయ బాలికా దినోత్సవంగా జరుపుకోవాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.
- ప్రపంచంలో జరిగే మొత్తం బాల్య వివాహాల్లో 40 శాతం భారత్‌లోనే జరుగుతున్నట్లు యూనిసెఫ్ 'వరల్డ్ చిల్డ్రన్-2009' నివేదిక పేర్కొంది.
- దేశంలోని అతిపెద్ద బౌద్ధ విహారాన్ని కర్ణాటకలోని గుల్బర్గాలో కననూరు వద్ద రాష్ట్రపతి ప్రతిభా పాటిల్ ప్రారంభించారు.
- నేర శిక్షాస్మృతి (సీఆర్‌పీసీ) సవరణకు రాష్ట్రపతి ప్రతిభా పాటిల్ ఆమోదం తెలిపారు. ఈ చట్టం ప్రకారం గరిష్టంగా ఏడేళ్ల శిక్ష పడే కేసులకు సంబంధించి పోలీసులు అరెస్టు చేసే అధికారం ఉండదు. నిందితుడు తమ ముందు హాజరు కావాలని పోలీసులు నోటీసు పంపాలి. నిందితుడు ప్రత్యక్షంగా హాజరు కాని పక్షంలోనే పోలీసులు అరెస్టు చేయాలి.
- కేంద్ర ప్రభుత్వం జార్ఖండ్‌లో రాష్ట్రపతి పాలన విధించింది. ఉప ఎన్నికలో శాసనసభకు పోటీ చేసిన ముఖ్యమంత్రి శిబూ సోరెన్ ఓటమి చెందడంతో ఏర్పడిన రాజకీయ అనిశ్చితి పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకుని రాష్ట్రంలో రాష్ట్రపతి పాలన విధించారు. జార్ఖండ్‌లో రాష్ట్రపతి పాలన విధించడం ఇదే మొదటిసారి.
- భారత్, కజకిస్తాన్ మధ్య పౌర అణు ఒప్పందం కుదిరింది. భారత గణతంత్ర దినోత్సవ వేడుకల్లో ముఖ్య అతిథిగా కజకిస్తాన్ అధ్యక్షుడు నూర్ సుల్తాన్ నజర్ బయేవ్ పర్యటన సందర్భంలో ఈ ఒప్పందం కుదిరింది.
- సినిమా, టీవీల్లో పొగ తాగే దృశ్యాలపై కేంద్ర ప్రభుత్వం విధించిన నిషేధాన్ని ఢిల్లీ హైకోర్టు కొట్టివేసింది.

ఫిబ్రవరి:

- 2008లో పేటెంట్స్ కోసం అపై చేసిన అభివృద్ధి చెందుతోన్న దేశాల్లో భారత్ మూడోస్థానంలో ఉంది. చైనా, భారత్ కంటే 8 రెట్లు ఎక్కువగా అపై చేసింది. వరల్డ్ ఇంటలెక్చువల్ ప్రాపర్టీ ఆర్గనైజేషన్ (డబ్ల్యుఐపీఓ) విడుదల చేసిన నివేదిక ప్రకారం 2008లో భారత్ 766, చైనా 6,089 పేటెంట్ దరఖాస్తులు దాఖలు చేశాయి.
- 2030 నాటికి భారత్ జనాభాలో 50 శాతం పట్టణాల్లో ఉంటుందని 'ఇండియా పట్టణ పేదరిక నివేదిక-2009' పేర్కొంది. ఈ నివేదికను గృహ వసతి, పట్టణ పేదరిక నిర్మూలన మంత్రిత్వశాఖ విడుదల చేసింది. వ్యవసాయ రంగం నుంచి వ్యవసాయేతర వృత్తుల వైపు, గ్రామీణ ఉపాధి నుంచి గ్రామీణేతర ఉపాధి వైపు ప్రజలు ఆసక్తి ప్రదర్శించడం వల్ల ఈ పరిస్థితి ఎదురవుతుందని నివేదిక పేర్కొంది.
- విద్యాసంస్థల్లో ర్యాగింగ్‌ను కఠినంగా అణచి వేయాలని సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించింది. ర్యాగింగ్‌కు పాల్పడిన విద్యార్థులను సస్పెండ్ చేయాలని, నిర్లక్ష్యం వహించే విద్యాసంస్థలకు ప్రభుత్వ గ్రాంట్లు

నిలిపివేయాలని ఆదేశించింది. ర్యాగింగ్పై మాజీ సీబీఐ డైరెక్టర్ ఆర్.కె. రాఘవన్ కమిటీ నివేదిక ఆధారంగా ఈ ఆదేశాలు జారీచేసింది.

మార్పు:

- భారత్ లో నిమిషానికి కనీసం 34 జననాలు, 10 మరణాలు సంభవిస్తున్నట్లు భారత రిజిస్ట్రార్ జనరల్ డీకే సిక్రీ పేర్కొన్నారు. ఈ లెక్కన దేశంలో ప్రతిరోజు 49,481 జననాలు, 14,475 మరణాలు రికార్డులో నమోదవుతున్నట్లు ఆయన తెలిపారు. జనన, మరణాల నమోదులో వరుసగా కేరళ, తమిళనాడు అగ్రస్థానంలో నిలిచాయని ఆయన చెప్పారు.

- లోక్ సభ ఎన్నికలు ఏప్రిల్ 16 నుంచి మే 13 వరకు నిర్వహించేందుకు ఎన్నికల సంఘం షెడ్యూల్ ప్రకటించింది. జూన్ 2న కొత్త లోక్ సభ ఏర్పాటవుతుంది. లోక్ సభతోపాటు ఆంధ్రప్రదేశ్, ఒరిస్సా, సిక్కిం రాష్ట్రాల శాసనసభలకు కూడా ఎన్నికలు నిర్వహిస్తారు.

దేశంలో మొత్తం ఓటర్లు - 71.4 కోట్లు

పురుషులు - 37.23 కోట్లు

మహిళలు - 34.06 కోట్లు

మొత్తం లోక్ సభ స్థానాలు - 543

జనరల్ స్థానాలు - 412

ఎస్సీ స్థానాలు - 84

ఎస్టీ స్థానాలు - 47

పోలింగ్ కేంద్రాలు - 8, 28, 804

- ప్రెస్ బ్రస్ట్ ఆఫ్ ఇండియా(పి.టి.ఐ.)ని న్యూస్ ఏజెన్సీ ఆఫ్ ది ఇయర్ గా యు.కె.కి చెందిన 'ఆసియన్ వీక్' మ్యాగజీన్ గుర్తించింది. వెబ్ సైట్ లో ఓటింగ్ నిర్వహించి పి.టి.ఐ.ని విజేతగా ప్రకటించినట్లు ఆ పత్రిక తెలిపింది.

మే:

- కేంద్రంలో యూపీఏ కూటమికి తిరిగి అధికారం

లోక్ సభకు జరిగిన 15వ సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ నేతృత్వంలోని ఐక్య ప్రగతిశీల కూటమి (యూపీఏ) విజయం సాధించింది. దేశవ్యాప్తంగా 5 దశల్లో 543 స్థానాలకు నిర్వహించిన ఎన్నికల ఫలితాలను మే 16న ప్రకటించారు. ఇందులో యూపీఏ కూటమి 262 స్థానాల్లో విజయం సాధించింది. ఈ కూటమిలోని కాంగ్రెస్ కు 206, తృణమూల్ కాంగ్రెస్ 19, డి.ఎం.కె. 18, నేషనలిస్ట్ కాంగ్రెస్ పార్టీ (ఎన్ సీపీ) 9, నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ 3, ఎం.ఐ.ఎం.1, జె.ఎం.ఎం.2కు స్థానాలు లభించాయి. ప్రతిపక్ష ఎన్ డీఏకు 159 స్థానాలు దక్కాయి.

- పాలక పార్టీలకే మళ్లీ అధికారం

లోక్సభతోపాటు ఆంధ్రప్రదేశ్, ఒరిస్సా, సిక్కిం రాష్ట్రాల అసెంబ్లీలకు జరిగిన ఎన్నికల్లో అధికార పార్టీలే విజయం సాధించాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్లో కాంగ్రెస్, ఒరిస్సాలో బిజూ జనతాదళ్, సిక్కింలో సిక్కిం డెమోక్రటిక్ ఫ్రంట్లు తిరిగి అధికారాన్ని నిలబెట్టుకున్నాయి. 294 సీట్లున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీలో కాంగ్రెస్కు 157 స్థానాలు దక్కాయి. 147 స్థానాలు గల ఒరిస్సా అసెంబ్లీలో బిజూజనతాదళ్ 103 స్థానాల్లో విజయం సాధించగా, సిక్కింలోని మొత్తం 32 అసెంబ్లీ స్థానాలను సిక్కిం డెమోక్రటిక్ ఫ్రంట్ కైవసం చేసుకుంది.

జూన్:

• లోక్సభ తొలి మహిళా స్పీకర్ మీరా కుమార్

లోక్సభ తొలి మహిళా స్పీకర్గా కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన మీరా కుమార్ ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయ్యారు. ఈమె మాజీ ఉప ప్రధాని జగ్జీవన్రామ్ కుమార్తె. రాజకీయాల్లోకి రాక ముందు మీరా కుమార్ 1973లో ఐఎఫ్ఎస్లో చేరి.. స్పెయిన్, బ్రిటన్, మారిషస్ దౌత్య కార్యాలయాల్లో విధులు నిర్వహించారు. 2009లో బీహార్లోని ససరాం నుంచి లోక్సభకు ఎన్నికయ్యారు.

మీరా కుమార్

• ర్యాగింగ్ నివారణకు టోల్ ఫ్రీ నెంబర్

కళాశాలల్లో ర్యాగింగ్ను నివారించేందుకు ఉపయోగపడే టోల్ ఫ్రీ నెంబర్ 1800-180-5522 ను కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. బాధితులు ఈ నెంబర్కు ఫోన్ చేసిన 15 నిమిషాల్లోనే సహాయం అందుతుంది. helpline@antiragging.netకు మెయిల్ ద్వారా కూడా ఫిర్యాదు చేయవచ్చు.

• లోక్సభ డిప్యూటీ స్పీకర్ కరియా ముండా

లోక్సభ డిప్యూటీ స్పీకర్గా బీజేపీకి చెందిన కరియా ముండా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయ్యారు. ఏడుసార్లు లోక్సభకు ఎన్నికైన ముండా మొరార్జీ దేశాయ్, వాజ్పేయ్ మంత్రివర్గాల్లో పనిచేశారు. ప్రస్తుతం జార్ఖండ్లోని కుంతి నియోజక వర్గం నుంచి లోక్సభకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు.

కరియా ముండా

జూలై:

• సి.పి.ఐ. (మావోయిస్టు)ను నిషేధించిన కేంద్రం

కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా (మావోయిస్టు)ను ఉగ్రవాద సంస్థగా పేర్కొంటూ కేంద్ర ప్రభుత్వం నిషేధం విధించింది. పశ్చిమబెంగాల్లోని లాల్ఘడ్లో మావోయిస్టులు హింసాత్మక చర్యలకు పాల్పడటం, వారిని అదుపు చేసేందుకు ఆ ప్రాంతాల్లో పోలీసులు, భద్రతా దళాలు ఆపరేషన్ చేపట్టిన నేపథ్యంలో ప్రభుత్వం ఈ చర్య తీసుకుంది. చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల(నియంత్రణ) చట్టం (యూఏపీఏ) 1967 కింద మావోయిస్టు పార్టీని ఉగ్రవాద సంస్థలో జాబితాలో చేర్చింది. సి.పి.ఐ.(మావోయిస్టు)తో కలిపి మొత్తం 35 సంస్థలపై కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటివరకు నిషేధం విధించింది. ఇప్పటికే సి.పి.ఐ.

(మావోయిస్టు)పై ఆంధ్రప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్, ఛత్తీస్ గఢ్, బీహార్, ఒరిస్సా, జార్ఖండ్, తమిళనాడుల్లో నిషేధం ఉంది.

- **రాజీవ్ గాంధీ సాహస పథకం**

యువతలో నాయకత్వ లక్షణాలు, సానుకూల దృక్పథం పెంపొందించే ఉద్దేశంతో కేంద్రం రాజీవ్ గాంధీ సాహస పథకాన్ని (ఆర్ జీఎస్ ఎస్) ప్రారంభించింది. ఈ పథకం కింద ఎన్ ఎస్ ఎస్ వాలంటీర్లకు శిక్షణనిస్తారు.

- **ఉత్తరాఖండ్ సీఎంగా రమేష్ పోఖ్రియాల్**

ఉత్తరాఖండ్ కొత్త ముఖ్యమంత్రిగా రమేష్ పోఖ్రియాల్ ఎన్నికయ్యారు. లోక్ సభ ఎన్నికల్లో పార్టీ ఓటమికి నైతిక బాధ్యత వహిస్తూ రాజీనామా చేసిన బీసీ ఖండూర్ మంత్రివర్గంలో పోఖ్రియాల్ ఆరోగ్య శాఖ మంత్రిగా ఉన్నారు.

రమేష్ పోఖ్రియాల్

ఆగస్ట్:

- **109 రాజ్యాంగ సవరణ బిల్లు**

షెడ్యూల్డ్ కులాలు, తెగలకు లోక్ సభ, రాష్ట్ర అసెంబ్లీల్లో కల్పిస్తున్న రిజర్వేషన్లు మరో 10 ఏళ్లపాటు పొడిగించేందుకు ఉద్దేశించిన 109 రాజ్యాంగ సవరణ బిల్లును రాజ్యసభ ఆమోదించింది. అలాగే లోక్ సభ, రాష్ట్ర అసెంబ్లీలకు ఆంగ్లో-ఇండియన్లను నామినేట్ చేయడాన్ని మరో 10 ఏళ్ల పాటు పొడిగించేందుకు కూడా ఈ బిల్లు వీలు కల్పించింది.

- **విద్యా హక్కు బిల్లుకు పార్లమెంట్ ఆమోదం**

6-14 ఏళ్ల పిల్లలకు విద్యను ప్రాథమిక హక్కుగా కల్పించేందుకు ఉద్దేశించిన విద్యా బిల్లు-2009ని పార్లమెంట్ ఆమోదించింది. దీని ప్రకారం.. పిల్లలు ఉచిత, నిర్బంధ, నాణ్యమైన విద్యను పొందేందుకు వీలవుతుంది. అంతేకాకుండా ప్రైవేటు పాఠశాలల్లో 25 శాతం సీట్లు అణగారిన వర్గాల పిల్లలకు కేటాయించాలి. మైనారిటీ సంస్థలు 50 శాతం సీట్లు తమ కమ్యూనిటీకి చెందిన వారికి కేటాయించాలి. పాఠశాలలు క్యాపిటీషన్ ఫీజు వసూలు చేయకూడదు. పిల్లలు లేదా తల్లిదండ్రులకు ఎటువంటి స్క్రీనింగ్ టెస్టులు నిర్వహించకూడదు.

- **సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ ఏర్పాటు**

సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ (ఏఎఫ్టీ)ని రాష్ట్రపతి ప్రతిభా పాటిల్ ప్రారంభించారు. భారత త్రివిధ దళాల సిబ్బందికి సంబంధించిన సర్వీసు, న్యాయపర కేసుల పరిష్కారం దిశగా ఈ ట్రిబ్యునల్ పనిచేస్తుంది. దీనికి చైర్ పర్సన్ గా సుప్రీంకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి ఎ.కె. మాధుర్ను నియమించారు. ట్రిబ్యునల్ లో మొత్తం 29 మంది సభ్యులుంటారు. ఇందులో 8 మంది న్యాయ వ్యస్తకు చెందినవారు కాగా, 15 మంది పాలనా వ్యవహారాలకు సంబంధించినవారు. దేశంలో మొత్తం 15 ట్రిబ్యునళ్లను ఏర్పాటు చేయనున్నారు.

- భారత్-ఆసియాన్.. స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం

భారత్-ఆసియాన్ (ఆగ్నేయాసియా దేశాల కూటమి) మధ్య స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం కుదిరింది. భారత్ వాణిజ్య, పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి ఆనంద్ శర్మ, ఆసియాన్‌లోని పది సభ్య దేశాల మంత్రులు ఈ ఒప్పందంపై బ్యాంకాక్‌లో సంతకాలు చేశారు. జనవరి 1, 2010 నుంచి అమల్లోకి రానున్న ఈ ఒప్పందం కోసం గత ఆరేళ్లుగా చర్చలు సాగాయి. దీని ప్రకారం ఉక్కు, చక్కెర, పొగాకు తదితర నాలుగు వేల ఉత్పత్తులపై ఎనిమిదేళ్లలో ఎగుమతి, దిగుమతి సుంకాలు తొలగిపోతాయి. భారత్-ఆసియాన్ మధ్య ప్రస్తుతం ఉన్న 40 బిలియన్ డాలర్ల ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం 2010 నాటికి 50 బిలియన్ డాలర్లకు చేరుకునేందుకు ఈ ఒప్పందం తోడ్పడుతుంది.

- గూర్ఖా హిల్స్ కౌన్సిల్ రద్దు

డార్జిలింగ్ గూర్ఖా హిల్స్ కౌన్సిల్(డీజీహెచ్ఎల్)ను కేంద్రం రద్దు చేసింది. ఈ కౌన్సిల్ స్థానంలో కొత్త పాలనా నిర్వహణ చేపట్టనున్నారు. పశ్చిమ బెంగాల్ కొండ ప్రాంత జిల్లా డార్జిలింగ్ ప్రాంత వ్యవహారాలను ఈ కౌన్సిల్ గత రెండు దశాబ్దాలుగా నిర్వహిస్తోంది. కేంద్రం, పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం, గూర్ఖా జనముక్తి మోర్చాల మధ్య జరిగిన త్రైపాక్షిక చర్చల అనంతరం కౌన్సిల్‌ను ప్రభుత్వం రద్దు చేసింది.

సెప్టెంబర్:

- మంగళ చమురు క్షేత్రం జాతికి అంకితం

రాజస్థాన్‌లోని బార్మెల్ వద్ద కెయిర్న్ ఎనర్జీ, ఓఎన్జీసీ సంయుక్తంగా అభివృద్ధి చేసిన మంగళ చమురు క్షేత్రాన్ని ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ జాతికి అంకితం చేశారు. దీని నుంచి రెండేళ్లలో రోజుకు 1,75,000 బ్యారెల్ల చమురు ఉత్పత్తి అవుతుంది. దేశీయ ఉత్పత్తిలో దీని శాతం 20. ప్రస్తుతం మన చమురు అవసరాల్లో 75 శాతం దిగుమతుల ద్వారానే తీరుతున్నాయి.

- స్థానిక సంస్థల్లో మహిళలకు 50 శాతం రిజర్వేషన్లు

పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థలో మహిళా రిజర్వేషన్లను 33 నుంచి 50 శాతానికి పెంచాలని కేంద్ర కేబినెట్ నిర్ణయించింది. దీని కోసం రాజ్యాంగంలోని 243(డి) ప్రకరణని సవరిస్తారు. ప్రస్తుతం దేశ వ్యాప్తంగా ఎన్నికైన పంచాయతీ ప్రతినిధుల సంఖ్య 28.18 లక్షలు. వీరిలో మహిళల శాతం 36.78. ఇప్పటికే బీహార్, ఉత్తరాఖండ్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్లు పంచాయతీల్లో మహిళలకు 50 శాతం రిజర్వేషన్లను అమలు చేస్తున్నాయి.

- అక్షరాస్యతా పథకం 'సాక్షర భారత్'

మహిళలందరినీ అక్షరాస్యులుగా చేసే ప్రధాన లక్ష్యంతో 'సాక్షర భారత్' అనే పథకాన్ని ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ ప్రారంభించారు. దీనిద్వారా వచ్చే ఐదేళ్లలో 7 కోట్ల మందిని అక్షరాస్యులుగా చేస్తారు. అందులో 6 కోట్ల మంది మహిళలే. రూ. 6,502 కోట్లు వ్యయమయ్యే ఈ పథకానికి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 75:25 నిష్పత్తిలో నిధులను సమకూరుస్తాయి.

- తిరుమల లడ్డుకు భౌగోళిక అనుకరణ హక్కు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం (టీటీడీ) శ్రీవారి భక్తులకు ప్రసాదంగా ఇచ్చే లడ్డుకు భౌగోళిక అనుకరణ హక్కు (జియోగ్రాఫికల్ కాపీరైట్) గుర్తింపు లభించింది. ఓ ప్రముఖ ఆధ్యాత్మిక సంస్థ భక్తులకిచ్చే ప్రసాదాన్ని భౌగోళిక సూచిక నమోదు కేంద్రం (జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్ రిజిస్ట్రీ)లో నమోదు చేసుకోవడం ఇదే ప్రథమం. దీనివల్ల టీటీడీ అనుసరించే ప్రకారం ప్రపంచంలో టీటీడీ తప్ప మరెవరూ లడ్డును తయారు చేయరాదు.

అక్టోబర్:

- పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థకు 50 ఏళ్లు

దేశంలో పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థ ఏర్పడి (అక్టోబర్ 2 నాటికి) 50 ఏళ్లు పూర్తయ్యాయి. ఈ సందర్భంగా ఢిల్లీలో ఏర్పాటు చేసిన సదస్సులో ప్రధాని మన్మోహన్ మాట్లాడుతూ పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థలో సంస్కరణలు తీసుకురావాలన్నారు. అదేవిధంగా జాతీయ ఉపాధి హామీ చట్టాన్ని 'మహాత్మాగాంధీ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ చట్టం'గా పేరు మార్చడంతోపాటు 2009-10 సంవత్సరాన్ని 'గ్రామసభ సంవత్సరంగా' పాటించాలని నిర్ణయించారు.

- జాతీయ జలచరం డాల్ఫిన్

డాల్ఫిన్ ను జాతీయ జలచరంగా కేంద్రప్రభుత్వం ప్రకటించింది. గంగా నదీ ప్రక్షాళన కోసం ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ అధ్యక్షతన నిర్వహించిన గంగానదీ బేసిన్ జాతీయ అధారిటీ మొట్టమొదటి సమావేశంలో ఈ మేరకు నిర్ణయం తీసుకున్నారు. అంతరించిపోతున్న మంచి నీటి జీవులను రక్షించే ఉద్దేశంతో ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు కేంద్రం పేర్కొంది. జాతీయ జంతువుగా పెద్దపులి, జాతీయ పక్షిగా నెమలికి గుర్తింపు ఉంది. ఇలా గుర్తించిన జీవులను చంపడం, హింసించడం వంటి చర్యలకు పాల్పడితే వన్యప్రాణి సంరక్షణ చట్టం 1972 ప్రకారం శిక్షార్హులవుతారు.

- మూడు రాష్ట్రాల ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ విజయం

మహారాష్ట్ర, హర్యానా, అరుణాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రాల అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ విజయం సాధించింది.

మహారాష్ట్ర: కాంగ్రెస్-ఎన్సీపీల ప్రజాస్వామ్య కూటమి వరుసగా మూడో సారి అధికారంలోకి వచ్చింది. మొత్తం 288 శాసనసభ స్థానాలకుగాను కాంగ్రెస్ 82, ఎన్సీపీకి 62 సీట్లు దక్కాయి. బీజేపీ-శివసేన కూటమికి 90 స్థానాలు లభించాయి. అశోక్ చవాన్ తిరిగి ముఖ్యమంత్రిగా ఎన్నికయ్యారు.

హర్యానా: ముఖ్యమంత్రిగా భూపీందర్ సింగ్ హుడా రెండోసారి ప్రమాణస్వీకారం చేశారు. మొత్తం 90 శాసనసభ స్థానాలకు జరిగిన ఎన్నికల్లో 40 సీట్లను సాధించి కాంగ్రెస్ అతి పెద్ద పార్టీగా అవతరించింది. ఐఎన్ఎల్డీ 31, బీజేపీ 4 చోట్ల విజయం సాధించాయి.

అరుణాచల్ ప్రదేశ్: ముఖ్యమంత్రిగా దోర్జీ ఖండూ రెండోసారి ప్రమాణస్వీకారం చేశారు. మొత్తం 60 శాసనసభ స్థానాలకు జరిగిన ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ 42 సీట్లను సాధించింది.

- భారత్‌లో మధుమేహ వ్యాధిగ్రస్తులు 50 మిలియన్లు

భారత్‌లో ప్రస్తుతం 50.8 మిలియన్ల మంది మధుమేహ వ్యాధి బారిన పడుతున్నారని అంతర్జాతీయ డయాబెటిక్ ఫెడరేషన్(ఐడీఎఫ్) విడుదల చేసిన నివేదిక పేర్కొంది. కెనడాలోని మాంట్రీయల్‌లో జరిగిన ఐడీఎఫ్ 20వ వార్షిక వరల్డ్ డయాబెటిస్ కాంగ్రెస్ సందర్భంగా ఈ నివేదికను విడుదల చేసింది. దీని ప్రకారం..

ప్రపంచంలో మొత్తం 285 మిలియన్ల మంది మధుమేహ వ్యాధిగ్రస్తులున్నారు. ప్రపంచ జనాభాలో వీరు 7 శాతం మంది ఉంటారు. కాగా ప్రపంచంలో అత్యధికంగా మధుమేహ వ్యాధిగ్రస్తులు భారత్‌లోనే ఉన్నారని ఐడీఎఫ్ హెచ్చరించింది. 2030 నాటికి దేశ జనాభాలో 9 శాతం మంది ఈ వ్యాధి బారిన పడతారని పేర్కొంది. భారత్ తర్వాత చైనాలో 43.2 మిలియన్ల మంది, అమెరికాలో 26.8 మిలియన్ల మంది వ్యాధి గ్రస్తులున్నారు.

- ఒరిస్సా ఇక ఒడిషా

ఒరిస్సా రాష్ట్రం పేరును 'ఒడిషా'గా ఒరియా భాషను 'ఒడియా'గా మార్చడానికి కేంద్రం అంగీకరించింది. పార్లమెంట్ శీతాకాల సమావేశాల్లో దీనికి ఆమోదం లభిస్తుంది. తదుపరి గెజిట్‌లో పేర్ల మార్పులు అమల్లోకి వస్తాయి.

నవంబర్:

- ఎత్తైన రైల్వే స్టేషన్ ప్రారంభం

దేశంలో అత్యంత ఎత్తైన ప్రదేశంలో బ్రాడ్‌గేజ్ రైల్వే స్టేషన్‌ను కాశ్మీర్ లోని కాజీగుండ్‌లో ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ ప్రారంభించారు. దీన్ని 1722 మీటర్ల ఎత్తులో నిర్మించారు. కాశ్మీర్ రైలు ప్రాజెక్ట్‌లో భాగంగా అనంతనాగ్-కాజీగుండ్ మధ్య నిర్మించిన 18 కిలోమీటర్ల ఈ రైలు మార్గం దక్షిణ కాశ్మీర్‌ను శ్రీనగర్‌తో కలుపుతుంది. దీంతో కలిపి కాశ్మీర్‌లో మొత్తం 129 కిలోమీటర్ల రైలు మార్గం పూర్తయింది.

- ఆశించినస్థాయిలో తగ్గని ఐఎంఆర్

జననీ సురక్షా యోజన, నవ శిశువు సురక్షా కార్యక్రమం వంటి పథకాలను ఎన్ని చేపట్టినా దేశంలో శిశు మరణాల రేటు(ఐఎంఆర్) ఆశించిన స్థాయిలో తగ్గలేదు. ఈ విషయాన్ని రిజిస్ట్రార్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా వెల్లడించిన గణాంకాలు సూచిస్తున్నాయి. వీటి ప్రకారం 2006లో ప్రతి 1000 మందికి 57గా ఉన్న ఐఎంఆర్ రేటు 2008 నాటికి 53కి తగ్గింది (ఒక సంవత్సరంలో 1000 మంది శిశువుల్లో సంభవించే మరణాల సంఖ్యను ఐఎంఆర్ అని అంటారు). రాష్ట్రాల విషయానికొస్తే.. కేరళ, తమిళనాడులో ఐఎంఆర్ చాలా తక్కువగా నమోదైంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 2006లో 56గా ఉన్న ఐఎంఆర్ రేటు 52కు, తమిళనాడులో 37 నుంచి 31, కేరళలో 15 నుంచి 16, కర్ణాటకలో 48 నుంచి 45, ఒరిస్సాలో 73 నుంచి 69కి తగ్గింది.

- జమ్మూ- కాశ్మీర్‌లో ప్రీ-పెయిడ్ మొబైల్ నిషేధం

భద్రతా కారణాల రీత్యా జమ్మూ- కాశ్మీర్‌లో ప్రీ-పెయిడ్ మొబైల్ సర్వీసులపై కేంద్ర హోం మంత్రిత్వ శాఖ నిషేధం విధించింది. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో దాదాపు 40 లక్షల మంది ప్రీ-పెయిడ్

వినియోగదారులున్నారు.

- **భారత్ లో టెలిఫోన్ వినియోగదారులు 50 కోట్లు**

సెప్టెంబర్ 30, 2009 నాటికి భారత్ లో టెలిఫోన్ వినియోగదారుల సంఖ్య 50.93 కోట్లకు చేరింది. ఈ విషయాన్ని టెలికాం రెగ్యులేటరీ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (ట్రాయ్) వెల్లడించింది. చైనా తర్వాత ఈ స్థాయికి చేరిన రెండో దేశం భారత్. అంతేకాకుండా దేశంలో టెలిఫోన్ సాంద్రత 43.50కి చేరింది. మొబైల్ టెలిఫోన్ సాంద్రత 40.31కి పెరిగింది. బ్రాడ్ బ్యాండ్ వినియోగదారుల సంఖ్య 7.27 మిలియన్లకు చేరింది.

- **దేశంలో క్యాన్సర్ రోగులు 25 లక్షలు**

జాతీయ క్యాన్సర్ అవగాహన దినోత్సవం(నవంబర్ 7) సందర్భంగా వెలువరించిన గణాంకాల ప్రకారం.. దేశంలో 25 లక్షల మంది క్యాన్సర్ రోగులున్నారు. మన రాష్ట్రంలో ఏటా సుమారు మూడు లక్షల మంది ఈ క్యాన్సర్ బారిన పడుతున్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 2020 నాటికి క్యాన్సర్ కేసుల సంఖ్య 170 లక్షలకు చేరుకుంటుంది. వాటిలో 75 శాతం కేసులు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల్లోనే నమోదవుతాయి.

- **‘రాణి అవంతీ భాయ్’ జలప్రవేశం**

ఇండియన్ కోస్ట్ గార్డ్ కోసం రూపొందించిన గస్తీ నౌక ‘రాణి అవంతీభాయ్’ని విశాఖపట్నంలో జలప్రవేశం చేయించారు. దీన్ని హిందుస్థాన్ షిప్ యార్డ్ నిర్మించింది. దాదాపు రూ.231.19 కోట్లతో ఇటువంటి గస్తీ నౌకలు ఐదంటిని రూపొందిస్తున్నారు. వీటిలో అవంతీభాయ్ రెండోది.

డిసెంబర్:

- **ఎడారిగా మారనున్న నాలుగో వంతు భూభాగం**

భారత్ భూభాగంలో నాలుగో వంతు (దాదాపు 81 మిలియన్ హెక్టార్లు) ఎడారిగా మారుతోందని భారత్ అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థ (ఇస్రో) తెలిపింది. దేశంలోని పలు సాంకేతిక సంస్థలతో కలిసి ఇస్రో రూపొందించిన డిజిటిఫికేషన్ స్టేట్స్ మ్యాప్ లో ఈ విషయం వెల్లడైంది. సహజ వనరుల దుర్వినియోగం, వర్షాలు కురిసే తీరులో మార్పులు వంటివి ఇందుకు కారణాలుగా పేర్కొంది. రిసోర్స్ శాట్ అందించిన సమాచారం ప్రకారం దేశ విస్తీర్ణంలో దాదాపు మూడో వంతు (105.48 మిలియన్ హెక్టార్లు) క్షీణతకు గురైందని కూడా ఆ మ్యాప్ వెల్లడించింది.

- **రాజస్థాన్ అణు విద్యుత్ ప్రాజెక్ట్ ఉత్పత్తి ప్రారంభం**

రాజస్థాన్ అణు విద్యుత్ ప్రాజెక్ట్ లోని 220 మెగావాట్ల సామర్థ్యం గల యూనిట్ ఉత్పత్తి ప్రారంభించింది. దీంతో దేశంలోని అణు విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేసే రియాక్టర్ల సంఖ్య 17 నుంచి 18కి పెరగడంతోపాటు అణు విద్యుత్ సామర్థ్యం 4120 మెగావాట్ల నుంచి 4330 మెగావాట్లకు చేరింది. అంతేకాకుండా రాజస్థాన్, కర్ణాటక, తమిళనాడులోని ప్రాజెక్టులను ప్రారంభిస్తే విద్యుత్ సామర్థ్యం 7280 మెగావాట్లు పెరుగుతుంది.

- సుఖోయ్లో రాష్ట్రపతి ప్రయాణం

రాష్ట్రపతి ప్రతిభాపాటిల్ సుఖోయ్-30 యుద్ధ విమానంలో ప్రయాణించిన తొలి మహిళా రాష్ట్రపతిగా రికార్డులకెక్కారు. పుణే సమీపంలోని లోహగాన్ వైమానిక స్థావరం నుంచి 8 వేల అడుగుల ఎత్తులో 30 నిమిషాలపాటు ఆమె గగన విహారం చేశారు. గతంలో మాజీ రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలాం 20 వేల అడుగుల ఎత్తులో సుఖోయ్-30 యుద్ధ విమానంలో ప్రయాణించారు.

- సోలార్ మిషన్ ప్రారంభం

వాతావరణ మార్పులపై చేపట్టిన కార్యాచరణ ప్రణాళికలో భాగంగా ప్రధానమైన జవహర్లాల్ నెహ్రూ సోలార్ మిషన్ కేంద్రప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. దీర్ఘకాలిక ఇంధన భద్రతతో పాటు పర్యావరణ పరిరక్షణ లక్ష్యంగా ఈ మిషన్ చేపట్టారు.

- రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించి 60 ఏళ్లు

రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించి నవంబర్ 26, 2009 నాటికి 60 ఏళ్లు పూర్తయ్యాయి. 1949, నవంబర్ 26న రాజ్యాంగ సభ నూతన రాజ్యాంగానికి ఆమోదం తెలిపింది. దీనిపై రాజ్యాంగ సభ అధ్యక్షుడు డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ సంతకం చేశారు. పౌరసత్వం, ఎన్నికలు, తాత్కాలిక పార్లమెంట్ వంటివి నవంబర్ 26 నుంచే అమల్లోకి వస్తే.. ఇతర అంశాలు 1950 జనవరి 26 నుంచి అమల్లోకి వచ్చాయి.

- రంగనాథ్ కమిషన్ సిఫార్సులు

మత, భాష సంబంధ విషయాలపై అధ్యయనం చేసేందుకు నియమించిన రంగనాథ్ మిశ్రా కమిషన్ నివేదికను కేంద్రం పార్లమెంట్లో ప్రవేశపెట్టింది. ముస్లింలకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థల్లో 10 శాతం రిజర్వేషన్లు, ఇతర మైనార్టీలకు 5 శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని కమిషన్ సూచించింది. అన్ని మతాల్లోని దళితులకు ఎన్నో హోదా కల్పించాలని కూడా కమిషన్ సిఫార్సు చేసింది.

- గుజరాత్ స్థానిక ఎన్నికల్లో ఓటు తప్పనిసరి

గుజరాత్ రాష్ట్ర స్థానిక సంస్థల్లో ఓటు వేయడాన్ని తప్పనిసరిచేస్తూ ఆ రాష్ట్ర శాసనసభ బిల్లును ఆమోదించింది. అలాగే మహిళా రిజర్వేషన్స్ 33 నుంచి 50 శాతానికి పెంచింది. ఓటింగ్లో పాల్గొనకపోతే 'డిఫాల్టర్ ఓటరు'గా ప్రకటిస్తారు.

